

İÇİNDEKİLER

ÖNSÖZ.....	7
İÇİNDEKİLER	9
KISALTMALAR DİZİNİ.....	13
GİRİŞ	15

1. BÖLÜM

HÜKMÜN AÇIKLAMASININ GERİ BIRAKILMASI HAKKINDA GENEL BİLGİLER

1.1. KAVRAM.....	17
1.1.1. Genel Olarak	17
1.1.2. Hükmün Açıklanmasının Geri Bırakılması Kavramının Hukuki Niteliği.....	24
1.1.2.1. Genel Olarak.....	24
1.1.2.2. Hukuki Niteliği	24
1.1.2.3. Hükmün Niteliği.....	26
1.1.2.4. Durdurma Etkisi.....	27
1.1.2.5. Zaman Bakımından Uygulaması-Geçmişe Uygulanabilirlik	28
1.1.3. Tarihsel Gelişimi.....	28
1.1.3.1. Karşılaştırmalı Hukukdaki Uygulamalar.....	30
1.1.3.1.1. Anglo - Sakson Hukukunu Kabul Eden Ülkeler	30
1.1.3.1.1.1. İngiltere	30
1.1.3.1.1.2. Amerika Birleşik Devletleri	31
1.1.3.1.2. Kara Avrupası Hukukunu Kabul Eden Ülkeler	31
1.1.3.1.2.1. İsviçre	31
1.1.3.1.2.2. Fransa	32
1.1.3.1.2.3. Almanya.....	33
1.1.3.1.2.4. Avusturya.....	33
1.1.3.1.2.5. Macaristan.....	34
1.1.3.1.2.6. Ülkemizde Hükmün Açıklanmasının Geri Bırakılması Uygulamaları.....	34

1.1.4. Benzer Kurumlar	37
1.1.4.1. Soruşturma Aşamasına İlişkin	37
1.1.4.1.1. Kamu Davasının Açılmasının Ertelenmesi	37
1.1.4.1.2. Uzlaşma	38
1.1.4.1.3. Ön Ödeme	38
1.1.4.2. Kovuşturma Aşamasına İlişkin	39
1.1.4.2.1. Hapis Cezasının Ertelenmesi	39
1.1.4.2.2. Duruşmanın Ertelenmesi	40
1.1.4.3. İnfaz Aşamasına İlişkin	40
1.1.4.3.1. Hapis Cezasının İnfazının Ertelenmesi	40
1.1.4.3.2. Şartla Salıverme	40
1.1.4.3.3. Af	40

2. BÖLÜM

HÜKMÜN AÇIKLANMASININ GERİ BIRAKILMASI UYGULAMASI ŞARTLARI

2.1. HÜKMÜN AÇIKLANMASININ GERİ BIRAKILMASI UYGULAMASININ ÖN ŞARTLARI	43
2.1.1. Hükme İlişkin Şartlar	43
2.1.2. Cezaya İlişkin Şartlar	44
2.1.2.1. Kasıtlı Suçlar Bakımından	44
2.1.2.2. Taksirli Suçlar Bakımından	45
2.1.2.3. Suça Sürüklenen Çocuklar Bakımından	45
2.1.2.4. Mükerrer Suçlular Bakımından	46
2.1.3. Suça İlişkin Şartlar	46
2.1.3.1. Genel Olarak	46
2.1.3.2. Hükümün Açıklanmasının Geri Bırakılması Uygulamasının İstisnası Olan Suçlar	48
2.1.3.2.1. İnkılap Kanunlarında Yer Alan Suçlar	48
2.1.3.2.2. 5739 sayılı Kanun'la Yapılan Sınırlamalar	48
2.1.3.2.3. Karşılıksız Çek Keşide Etme Suçu	49
2.1.3.2.4. İmar Kirliliğine Neden Olma Suçu	50
2.1.3.2.5. Uyuşturucu veya Uyarıcı Madde Satın Almak, Kabul Etmek veya Bulundurmak Suçu	52
2.1.3.2.6. Disiplin ve Tazyik Hapsi Gerektiren Fiiller	54

2.1.3.2.7. Şike ve Teşvik Primi Suçları	54
2.1.3.2.8. İşkence Suçu	55
2.1.3.3. Hükmün Açıklanmasının Geri Bırakılması Uygulamasında Sanığa İlişkin Şartlar	56
2.1.3.3.1. Daha Önce Kasıtlı Suçtan Mahkûmiyet Olmaması	56
2.1.3.3.2. Sanığın Yeniden Suç İşlemeyeceği Yönünde Kanaat Oluşmaması	63
2.1.3.3.3. Zararın Giderilmesi Şartı	65
2.1.3.3.4. Hükmün Açıklanmasının Geri Bırakılması Uygulamasının Daha Önce Sanık Hakkında Yapılmamış Olması.....	74
2.1.3.3.5. Hükmün Açıklanmasının Geri Bırakılması Uygulamasını Sanığın Kabulü	76

3. BÖLÜM

HÜKMÜN AÇIKLAMASININ GERİ BIRAKILMASI KARARI VE SONUÇLARI

3.1. HÜKMÜN AÇIKLANMASININ GERİ BIRAKILMASI KARARININ VERİLME USULÜ	81
3.2. HÜKMÜN AÇIKLANMASININ GERİ BIRAKILMASI KARARININ HUKUKİ SONUÇLARI.....	85
3.3. HÜKMÜN AÇIKLANMASININ GERİ BIRAKILMASI KARARININ UYGULANMASININ HUKUKİ SONUÇLARI	90
3.3.1. Güvenlik Tedbirleri Bakımından Etkisi	90
3.3.2. Yargılama Giderleri ve Vekalet Ücreti	93
3.3.3. Dava Zaman Aşımı Üzerine Etkisi	95
3.3.4. Memuriyet Görevine Etkisi	96
3.3.5. Disiplin Hukukuna Etkisi.....	97
3.3.6. Denetim Süresinin Olumlu Geçirilmesi ve Bu Süre İçerisinde Kasıtlı Suç İşlenmemesi	98
3.3.7. Denetim Süresinin Olumlu Geçirilmemesi ve Bu Süre İçerisinde Kasıtlı Suç İşlenmesi	99
3.3.8. Hükmün Açıklamasının Geri Bırakılması Kararının Yasa Yolu Denetimi	105
3.3.8.1. İtiraz	105
3.3.8.1.1. İtiraz Kanun Yolunun Yasal Çerçevesi	105

3.3.8.1.2. İtiraz İncelemesinin Kapsamı	108
3.3.8.1.3. İtirazın Kabulü Kararı Üzerine Yapılacaklar	112
3.3.8.1.4. Aleyhe Bozma Yasağı	113
3.3.8.2. İstinaf- Temyiz	114
3.3.8.2.1. Genel Olarak	114
3.3.8.2.2. Bozmanın Sirayeti İlkesinin Hükmün Açıklanmasının Geri Bırakılması Uygulamasındaki Etkileri	115
3.3.8.3. Yargılamanın Yenilenmesi	117
3.3.8.4. Kanun Yararına Bozma	117
3.3.8.5. Anayasa Mahkemesine Bireysel Başvuru	118
SONUÇ	121
KAYNAKÇA	129

KISALTMALAR DİZİNİ

ABD	: Ankara Baro Dergisi
AİHM	: Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi
AİHS	: Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi
AKBK	: Avrupa Konseyi Bakanlar Komitesi
CD	: Yargıtay Ceza Dairesi
CGK	: Yargıtay Ceza Genel Kurulu
CMK	: Ceza Muhakemesi Kanunu
ÇKK	: Çocuk Koruma Kanunu
HGK	: Hukuk Genel Kurulu
İHEB	: İnsan Hakları Evrensel Beyannamesi
MSHS	: Medeni ve Siyasal Haklara İlişkin Uluslararası Sözleşme
s.	: Sayfa
S.	: Sayı
TCK	: Türk Ceza Kanunu

GİRİŞ

İnceleme konumuzu oluşturun hükmün açıklanmasının geri bırakılması kurumu, ceza muhakemesi hukukunda alternatif çözüm yöntemleri arayışının bir sonucu olarak ortaya çıkmıştır.

Tarihsel süreç içerisinde, süregelen gelişmeler sonucunda hükmün açıklanmasının geri bırakılması kurumu iki şekilde uygulanmıştır.

Bu uygulamalardan ilkinde, sanık üzerine atılı suçla ilgili olarak savunma yapma zorunluluğu ile karşılaşmadan, suçluluğuna dair bir yargılama ve delillendirme faaliyeti yapılmadan kanundaki ceza, hâkim tarafından taktir edilip hükmün açıklanması ertelenebilmektedir.

Ülkemizde de var olan ikinci uygulama şeklinde ise; yapılacak yargılama sonucunda sanığın suçu işlediğine karar verilmesi ile birlikte şartların oluşması koşuluyla hükmün açıklanmasını geri bırakılması uygulamasına karar verilebilecektir.

Çocuk ve yetişkinler için uygulanması düşünülen hükmün açıklanmasının geri bırakılması kurumu ilk kez 03/07/2005 tarih ve 5395 sayılı Çocuk Koruma Kanunu ile hayata geçirilmiştir. 19/12/2006 tarihinde Resmî Gazete’de yayımlanan 5560 sayılı Kanunun 23.maddesi ile CMK’nın 231.maddesi değiştirilerek hükmün açıklanmasının geri bırakılması kurumu kabul edilerek düzenlenmiştir. Anılan kanun ile daha önce çocuklar bakımından düzenlenen bu kurum, CMK’nın kapsamına alınmış ve ÇKK’nın 23. maddesi değiştirilerek denetim süresi olarak suça sürüklenen çocuklarda 3 yıl olarak belirlenmiştir. 2005 tarihli düzenleme ile çocuk suçlularda hükmün açıklanmasının geri bırakılması kararı verilebilmesi için 3 yıl ve daha az hapis cezası ile adli para cezasının mahkûmiyet şartı öngörülmesine rağmen artık değişiklik ile yetişkinlerle ilgili uygulama çocuklar hakkında da geçerli olmuştur.

2005 yılından bu yana ceza yargılamasında uygulanan hükmün açıklanmasının geri bırakılması kurumunun, ceza adalet sistemimizde yarattığı faydalar yanında sanık aleyhine sonuç doğuran yönleri de bulunduğu gözlemlenmektedir. Çalışma konumuzda, hükmün açıklanmasının geri bırakılması kurumunun uygulama şartları ele alınmış ve sanık aleyhine sonuç doğuran hususlar doktrin ile Yargıtay kararları ışığında incelenmeye çalışılmıştır.

